

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 54/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Milan Ľalíka (sudca spravodajca), zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], v zastúpení advokátom JUDr. Ľubošom Petrovským, Štúrova 10/20, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cb 109/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cb 109/2007 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Kežmarok prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cb 109/2007 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 4 500 € (slovom štyritisícpäťsto eur), ktoré je jej povinný zaplatiť Okresný súd Kežmarok do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd Kežmarok je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Ľuboša Petrovského do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) na priet'ahy v označenom konaní pred Okresným súdom Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) začatom 9. apríla 2007, ktoré ešte nie je skončené. Sťažovateľka žiadala vysloviť porušenie v záhlaví označených práv, prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, priznať jej finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 € a trovy konania.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá v liste z 19. apríla 2016 urobila prehľad procesných úkonov súdu od 19. apríla 2007 (keď bola doručená žaloba) do 14. apríla 2016, keď sudca odročil pojednávanie na 20. jún 2016 s tým, že ešte zväží nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania. Konštatovala, že na zistených priet'ahoch sa sťažovateľka nepodieľala, tieto boli spôsobené nečinnosťou súdu v rôznych obdobiach, jeho neefektívnou činnosťou a nečinnosťou povereného znalca na vypracovanie posudku; súhlasila s upustením od ústneho pojednávania, keď posúdenie veci nechala na ústavný súd.

Aj sťažovateľka súhlasila s neverejným pojednávaním ústavného súdu.

3. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd

vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

4. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

5. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. I. ÚS 32/2016).

6. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, spravidla na jedinom pojednávaní (§ 114 ods. 1 OSP).

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OPS povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť

pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť.

7. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej ne/primeranosti sa opakovane pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitosť veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, konanie a procesnú aktivitu sťažovateľa a ostatných účastníkov konania, ako i správanie príslušných orgánov verejnej moci (príslušného súdu); do úvahy treba vziať aj to, čo je pre sťažovateľa v konaní jeho predmetom.

8. Prieťahy v konaní však nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva, zakotvené v ústave i v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe.

9. Vzhľadom na extrémnu dĺžku konania (viac ako 9 rokov) ústavný súd vôbec nepovažoval za významné podrobne skúmať uvedené kritériá, pretože ani právne či skutkovo sebanáročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte takú dobu; a platí, že oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou (porov. rozhod. Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Medvedskiy v. Ukrajina z 20. 5. 2010, bod 75).

10. Preto ústavný súd dospel k záveru, že v predmetnom konaní došlo (dochádza) k prieťahom, a teda že je ním zasiahnuté do ústavou zaručeného práva sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Tento stav je zapríčinený nečinnosťou okresného súdu, jeho neefektívnou (resp. nesústredenou) činnosťou a nerozhodnosťou pri komunikácii so znalcom a pod.

11. Ústavný súd preto zároveň prikázal okresnému súdu konať v ďalšom období bez zbytočných prieťahov [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

12. Keďže tento preventívny prostriedok nie je spôsobilý priniesť nápravu uvedeného stavu, ústavný súd pristúpil aj k použitiu kompenzačného prostriedku nápravy, ktorým je priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 500 €, pričom sumu zaplatí okresný súd sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

13. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľke, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia advokátom pred ústavným súdom v sume 296,44 €, a ktoré jej zaplatí okresný súd v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu (§ 36 ods. 2, § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP); ide o odmenu za dva úkony vykonanej právnej služby podľa § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2016